

Spectrum maakt deel uit van Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv,
Amstelplein 32
1096 BC Amsterdam

*Voor Roy en Marjoleine
(levenskunstenaars)*

© 2021 Aisha Dutrieux
© 2021 Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Amsterdam

Eerste druk 2021

Omslagontwerp: Bij Barbara
Auteursfoto: Anne van Gelder
Opmaak: Elgraphic

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB, Hoofddorp).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van Sebes & Bisseling Literary Agency te Amsterdam.

ISBN 978 90 00 37757 2
ISBN 978 90 00 37758 9 (e-book)
NUR 301

www.spectrumboeken.nl

*I do know how to pay attention, how to fall down
into the grass, how to kneel down in the grass,
how to be idle and blessed, how to stroll through the fields,
which is what I have been doing all day.
Tell me, what else should I have done?
Doesn't everything die at last, and too soon?
Tell me, what is it you plan to do
with your one wild and precious life?*

Mary Oliver, 'The Summer Day'

I

‘Mira! Mira!’

Dat riepen de zwartjes in Malaga, zo had haar moeder haar verteld, vanachter hun stoffige kleden vol namaak designtassen en zonnebrillen, armbandjes en ander prut.

‘Mira! Mira!’

Haar vader had over de bolling van haar moeders buik geaaid, zo stelde ze zich voor, ze hadden elkaar in de ogen gekeken en woordeloos besloten dat dit de naam van hun dochter worden zou. Mira.

Jaren later pas kwamen ze erachter dat het ‘kijk’ betekende. ‘De perfecte naam voor jou, met jouw zucht om aandacht.’ Haar moeder zwaaide met beide handen hoog in de lucht. ‘Kijk mij! Kijk mij!’ Ze liet haar armen zakken en bewoog een wijsvinger vermanend heen en weer. ‘Maak je maar geen illusies. De wereld draait niet om jou. De onze niet, van niemand niet.’

Terwijl ze de steunkousen van mevrouw Broekema omhoogtrekt, vermijdt Mira zorgvuldig elk oogcontact. De oude vrouw zou het beschouwen als een uitnodiging tot praten. Een keer, toen ze nog niet zo op haar hoede was, heeft Mira zich door haar laten ontlokken dat ze een dochter heeft, Vera, van inmiddels vier jaar oud. Sindsdien vraagt mevrouw Broekema naar Vera, elk bezoek opnieuw. Mira mompelt dan iets oninteressants, in de hoop dat het onderwerp haar gaat vervelen. Dat doet het niet.

‘Mijn dochter deed dat ook altijd,’ zegt ze, ongeacht wat Mira verteld heeft. ‘Heerlijk hè, kinderen.’ En ze vervolgt: ‘Volgens mijn dochter neem ik te veel van mijn medicijnen. Dat heeft de apotheker gezegd, ik ga er te snel doorheen. Wat een onzin, dat heb ik haar gezegd. Ik slik twaalf pillen per dag, op doktersrecept. Waarom zou ik er nóg meer nemen? Van nog meer pillen valt een mens toch zeker direct dood neer?’

Haar woorden dwarrelen voor Mira’s onrustige voeten neer. Haar benen, die altijd naar de deur geroepen lijken te worden. Die weg willen, ongeacht waar ze zijn.

Om haar woorden te onderstrepen laat mevrouw Broekema een handvol pillen zien. Het ergert Mira. Natuurlijk weet zij als geen ander hoeveel pillen de vrouw moet slikken, zij legt ze dagelijks voor haar klaar. Het is niets bijzonders, bloedverdunners, plaspillen, de vrouw zal er echt niet dood van gaan. ‘Dat zal wel meevallen, mevrouw Broekema.’

Mira zucht en loopt van haar weg. Ze ruikt schimmel, bederf, een zweem van urine. Het is de lucht van mensen die het einde naderen, de rottingsprocessen die intern al in gang zijn gezet. De geur van haar vader.

Hij overleed na een langgerekt ziekbed. De man die voor Mira altijd had geleken op de sterke man van het circus, transformeerde binnen enkele maanden in een stokjesfiguur, zoals zij ze had getekend toen ze een kleuter was. Nu was zij negen jaar oud en lag hij alleen nog maar in bed, midden in de woonkamer, zijn armen en benen dunne streepjes, zijn buik ongewoon dik en opgeblazen door de mysterieuze ziekte waaraan hij leed.

Familie en vrienden van haar ouders, vage kennissen, iedereen kwam op bezoek om hem nog bij leven de laatste eer te bewijzen. En iedereen nam iets mee voor de arme, kleine Mira, die op het punt stond haar vader te verliezen. Cadeautjes, snoepgoed, meelevende blikken, aandacht. Mira fleurde op, genoot van dit leven in het middelpunt van de belangstelling, of althans in de periferie.

Toen het moment daar was dat haar vader zijn laatste adem uitblies, had ze hem over zijn leerachtige hand geaaid, net zoals haar moeder deed aan de andere kant van het bed. ‘Zorg goed voor je moeder.’ Dat waren zijn laatste woor-

den tegen zijn dochter. Tegen haar moeder had hij niet iets dergelijks over haar gezegd. De atmosfeer in de kamer veranderde en even voelde Mira zich leeg.

Later, terwijl Mira op haar kamer speelde, kwamen er mensen om het lichaam, het omhulsel dat niks meer met haar vader van doen had, te wassen en op te baren. Midden in de woonkamer lag hij. Achter de bruinleren bank die de zithoek scheidde van de eetzaal, zoals haar vader het gedeelte waar de grote houten tafel en de antieke servieskast stonden altijd noemde. Hij lag er nog dagenlang, in een speciale open kist die hem koud hield, daartoe van tijd tot tijd zoemde als een koelkast. Koelkast. Ze hadden een kurk in zijn anus gestopt, anders zou er ontlasting uit blijven lopen. Op de een of andere manier vond Mira dat een bijzonder grappig gegeven, ze vertelde het aan de kinderen uit haar klas, die ineens om haar heen stonden in de pauze, en ademloos naar haar luisterden zoals ze dat nog nooit hadden gedaan.

Ze hadden op matrassen in de woonkamer geslapen, haar moeder en zij. Haar moeder, volledig verstrikt in haar eigen verdriet, vertoonde een absolute toendoofheid voor de gevoelens van haar dochter. Zij wilde dit en Mira durfde niet te protesteren. Doodeng vond ze het, de gedachte dat de geest van haar vader en misschien ook wel zijn nieuwe geestvrienden door de kamer zouden kunnen zweven. Onzichtbaar, een gegeven dat het nog griezeliger maakte, want hoe kon je je verweren tegen iets wat je niet kon zien? Op de dag van de begrafenis haalde Mira opgelucht adem, terwijl het lichaam dat ooit, het leek wel eeuwen geleden, haar vader was geweest, naar buiten werd gedragen. Tijdens de dienst werd hij geroemd om de man die hij volgens de spre-

kers geweest was: de gewiekste zakenman, de trouwe echtgenoot, de betrokken vader.

Na afloop stond ze in een kleine rij, waaraan een lange sliert van mensen voorbijtrok. Tranen in de ogen, meewarige blikken, soms een hand op haar schouder of een stevige omhelzing.

‘Ik wilde je eigenlijk nog iets vragen.’

De stem van mevrouw Broekema doet Mira opschrikken uit haar gedachten. Ze antwoordt niet, onderdrukt een zucht terwijl ze haar blik op de vrouw richt.

‘Mijn dochter is binnenkort jarig. Eens denken, het is 1994, dus dan wordt ze 39 alweer. Weet jij misschien wat een leuk cadeau zou zijn? Aangezien jullie ongeveer even oud zijn.’

Een frons trekt over Mira’s gezicht. ‘Uw dochter is bijna tien jaar ouder dan ik.’

Mevrouw Broekema kijkt omlaag, veegt een denkbeeldig pluisje van haar vest. Dan kijkt ze op, ze forceert een glimlach. ‘Nou ja. Mocht je iets te binnen schieten.’

Mira loopt naar de deur, opent hem en stapt het tuinpad op. Ze steekt bij wijze van groet zonder om te kijken haar hand in de lucht.

‘Tot morgen,’ roept mevrouw Broekema haar vanuit de deuropening na. ‘Geef de kleine Vera maar een kus van me.’

Mira antwoordt niet. De gedachte dat ze hier morgen weer zal zijn, de steunkousen omhoog zal hijsen, over benen vol dikke spataderen en diepe putten, het loshangend vel: het bezorgt haar rillingen. Ze haalt haar fiets van het slot en rijdt de straat uit, naar de volgende cliënt.

In gedachten neemt ze de rest van de dag door. Meneer O'Reilly, het echtpaar Smits. En dan die behaagzieke mevrouw Hartevelt nog; ze neemt zich voor vandaag niet tegen haar te snauwen.

De flat waar ze woont jaagt haar angst aan. Het is een ruwstenen gebouw, te midden van andere ruwstenen gebouwen, waarachter de horizon, de wolken, de zon, op sommige dagen zelfs de hemel in hun totaliteit lijken te verdwijnen. Aan zijn voeten steken de hoekige punten van stoeptegels de lucht in. Hier en daar ontbreekt er een. Een vierkant gat gevuld met zand, sigarettenpeuken, kauwgom resteert. Verval. Aan het eind van weer een werkdag zet ze haar fiets in de kelderbox die de bewoners delen, omzeilt de vuile dekens, lege drankflessen, een enkele naald. Als altijd neemt ze de grijsbetonnen trap naar de zesde verdieping, de lift is onbetrouwbaar, zakt soms een halve verdieping voordat de deuren opengaan, zodat er een monteur moet komen om de gevangenen te bevrijden. Over de galerij klinkt Caraïbische muziek. Het detoneert bij het laaghangende wolkendek, de eerste okergele bladeren op de straten. Mira loopt langs haar eigen voordeur en belt aan bij de rode deur ernaast. Alle voordeuren zijn ooit, toen de toekomst van het gebouw en zijn bewoners nog rooskleurig leek, in een helder rozenrood geverfd. Maar inmiddels laat hier en daar de verf in kleine reepjes los. Sommige deuren, waaronder die van Mira, zijn in haastige strepen blauw of grijs overgeschilderd.

Tijdens het wachten pulkt Mira de afbladderende verf van het deurkozijn. Gestommel. Kindervoeten. Dan gaat de